

سۇئال

ئايروپىلان بىلەن جىددىگە كىلىپ، جىددىدىن ھەجگە ئېھرام كىيسە بولامدۇ؟، بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: بەزى ھاجىلار ئېھرامغا كىرىدىغان ۋاقىتتا مەلۇم خاتالىقلارنى سادىر قىلىدۇ.

بىرىنچى ئىش: مىقاتتىن ئېھرام كىيمەي ئۆتۈپ كېتىش. بەزى ھاجىلار بولۇپمۇ ئايروپىلاندا كېلىدىغان ھاجىلار مىقاتنىڭ ئۈستىدىن ئۆتىدىغان تۇرۇقلۇق مىقاتتىن ئېھرام كىيمەي ھەتتا جىددىغا يىتىپ كېلىپ ئېھرام كىيىدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەر تەرەپتىن كېلىدىغان ھاجىلار ئۈچۈن ئۇلارغا ئېھرام كىيىدىغان ئورۇنلارنى بېكىتىپ بەرگەن: «**ئۇ ھاجىلار سىرتتىن كەلگەن ھاجىلارنىڭ ئېھرام كىيىدىغان ئورنى،**» دېگەن. [بۇخارى رىۋايىتى 1524-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1181-ھەدىس].

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان سەھىھ ھەدىستە: «**ئىراقلىقلار ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئى مۆمىنلەرنىڭ ئەمىرى! پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام نەجدى ئەھلى ئۈچۈن قەرنى مەنازىلنى ئېھرام كىيىدىغان ئورۇن قىلىپ بېكىتىپ بەرگەن، ئۇ تەرەپنىڭ يولى بىزگە يىراق، بىز ئۇ يەرگە بېرىپ ئېھرام كىيىپ ماڭىمىز دېسەك بەك جاپا بولىدۇ دېگەندە، ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارغا: سىلەر قەرنى مەنازىلنىڭ ئۇدۇلىغا كىلىدىغان يولغا قاراڭلار دەپ، ئۇلارغا زاتە ئىرق دېگەن جاينى ئېھرام كىيىدىغان ئورۇن قىلىپ بېكىتىپ بەرگەن.**» [بۇخارى رىۋايىتى 1531-ھەدىس].

يۇقىرىقى ئەسەردىن مىقاتنىڭ ئۇدۇلىدىن ئۆتكەن كىشىمۇ مىقاتتىن ئۆتكەن كىشىگە ئوخشاشتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن مىقاتنىڭ ئۈستىدىن ئايروپىلاندا ئۆچۈپ ئۆتكەن ئادەم مىقاتتىن ئۆتكەن ئادەمگە ئوخشايدۇ، ئۇلار مىقاتنىڭ ئۇدۇلىغا كەلگەندە ئېھرام كىيىدۇ، جىددىگە كېلىپ ئېھرام كىيىش ئۈچۈن مىقاتتىن ئېھرامسىز ئۆتۈپ كېتىش توغرا بولمايدۇ.

بۇ خاتالىقلارنى توغرىلاشنىڭ يولى، ئىنسان ئۆز ئۆيىدە ياكى ئايدۇرۇمدا يۇيۇنۇپ ئايروپىلانغا چىققاندا، ئۆزىنىڭ ئادەتتىكى كىيىملىرىنى سېلىپ، ئېھرام كىيىمىنى كېيىپ تەييار بولۇپ تۇرۇش كېرەك. ئايروپىلان مىقاتنىڭ ئۇدۇلىغا كەلگەندە ئېھرامنى

نېيەت قىلىپ ئۆزى قىلماقچى بولغان ھەج ياكى ئۆمرىنى مەقسەت قىلىپ تەلىپىيە ئېيتىدۇ. ئېھرام كىيىشنى جىددىگە كەلگۈچە كېچىكتۈرۈش توغرا بولمايدۇ. ئەگەر شۇنداق قىلسا خاتا قىلغان بولىدۇ. كۆپچىلىك ئالىملارنىڭ قارىشى بويىچە ئۇ كىشىگە پىدىيە (جازا) كېلىدۇ، مەككىدە قويدىن بىرنى ئۆلتۈرۈپ شۇ يەردە كەمبەغەللەرگە ئۆلەشتۈرۈپ بېرىدۇ، چۈنكى ئۇ كىشى مىقاتتىن ئېھرام كىيىشتىن ئىبارەت بولغان ۋاجىپ ئەمەلدىن بىرنى تەرك قىلدى.

ئىككىنچى ئىش: بەزى كىشىلەر ئۆز قارىشى بويىچە، ئېھرام كىيگەندە چوقۇم ئاياغ كىيىمى بولۇش كېرەك، ئەگەر ئېھرام كىيگەندە ئاياغ كىيىمى بولسا كېيىن كىيىش توغرا بولمايدۇ دەپ قارايدۇ، بۇ توغرا بولمىغان قاراشتۇر. ئاياغ كېيىپ ئېھرامغا كىيىش ۋاجىپمۇ ئەمەس ۋە شەرتمۇ ئەمەس، ئاياغ كىيىم بولمىسىمۇ ئېھرام كىيسە بولمايدۇ. ئېھرام كىيگەندە ئاياغ كىيىم بولمىسا ئاياغ كىيىمنى ئېھرامغا كېرىپ بولغاندىن كېيىن كىيىسىمۇ بولىدۇ، بۇنىڭ ئۈچۈن ھېچ ئىش بولمايدۇ.

ئۈچۈنچى ئىش: بەزى ئىنسانلار ئۆز قارىشى بويىچە ئېھرام كىيىمى بىلەن ئېھرامغا كىرگەن كىشى ئېھرامدىن چېقىپ بولغىچە شۇ ھالىتىدە قالىدۇ، ئېھرام كىيىمنى ئالماشتۇرسا بولمايدۇ دەپ قارايدۇ، بۇ توغرا بولمىغان قاراشتۇر. ئېھرام كىيگەن كىشىنىڭ مەلۇم سەۋەبلەر بىلەن ياكى سەۋەبىسىز ئېھرام كىيىمنى ئالماشتۇرۇشى توغرا بولىدۇ.

بۇنىڭدا ئەر-ئاياللارنىڭ ئارىسىدا ھېچ پەرق يوق، ئېھرام كىيىملىرىنى كېيىپ ئېھرامغا كىرگەن كىشىلەر ئېھرام كىيىمنى ئالماشتۇرسا بولىدۇ، بەزى ۋاقىتتا ئېھرام كىيىمىگە يۇغلى بولمايدىغان پاسكىنا نەرسىلەر يۇقۇپ قالسا بۇنداق ھالەتتە ئېھرام كىيىمنى ئالماشتۇرۇش ۋاجىپ بولىدۇ. ئەگەر بەك كىرىلىشىپ قالسا ئورنىغا پاكىزە ئېھرام كىيىمى كىيىش كېرەك. بەزى ۋاقىتتا ئىنسان كەڭرىچىلىكتە بولىدۇ، خالىسا ئالماشتۇرىدۇ، خالىمىسا ئالماشتۇرمايدۇ. ھەممىدىن مۇھىم بولغان ئىش، ھەجنى مەقسەت قىلىپ ئېھرام كىيگەن كىشى پائالىيەتنى ئاخىرلاشتۇرۇپ بولغىچە ئېھرامنى سېلىۋەتسە توغرا بولمايدۇ.

تۆتىنچى ئىش: بەزى ھاجىلار ئېھرامنى كىيگەندىن باشلاپ ئېھرامنىڭ بىر تەرىپىنى سول دولىسىغا ئوراپ ئوڭ دولىسىنى ئىچىۋالىدۇ. بىز بىر قىسىم ھاجىلارنىڭ ئېھرام كىيگەندىن باشلاپ شۇنداق قىلىۋالغانلىقى كۆزىمىزگە چىلىقىپ تۇرىدۇ، بۇنداق قىلىش توغرا بولمايدۇ. چۈنكى ئوڭ دولىسىنى ئېچىۋېلىش پەقەت دەسلەپتە "كېلىش تاۋىپى" نى قىلغاندا بولىدۇ. تاۋاپتىن ئىلگىرى ۋە ساپا-مەرۋە قىلغاندا ئوڭ دولىسىنى ئوچۇق قويۇش توغرا بولمايدۇ.

بەشىنچى ئىش: بەزى ھاجىلار ئۆزىنىڭ قارىشىدا، ئېھرام كىيگەندە ئىككى رەكەت ناماز ئوقۇش زۆرۈر دەپ قارايدۇ، بۇمۇ توغرا ئەمەس. چۈنكى ئىنسان ئېھرام كىيگەندە ئىككى رەكەت ناماز ئوقۇش زۆرۈر ئەمەس. ئۆلىمالارنىڭ كۈچلۈك قارىشىدا ۋە شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھمۇ شۇ قاراشقا بارغان. ئېھرام كىيگەندە ئايرىم ناماز ئوقۇش يولغا قويۇلمىغان. چۈنكى بۇ توغرىدا پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامدىن ھەدىس بايان قىلىنمىغان.

ئىنسان يۇيۇنۇپ ئېھراملىقنى كېيىپ ناماز ئوقۇماي ئېھرامنى نېيەت قىلسا بولىدۇ، ئەگەر ناماز ۋاقتى بولغان بولسا ياكى نامازنىڭ ۋاقتى يېقىنلاشقان بولسا، ئۇ كىشى ناماز ئوقۇپ بولغىچە مىقاتتا تۇرىدىغان بولسا بۇنداق ھالەتتە نامازدىن كېيىن

ئېھرام كىيىش ياخشى ئەمما ئېھرام كىيگەندە ئوقۇيدىغان خاس ناماز بار دەپ ئېتىقاد قىلىش توغرا ئەمەس. ئالىملارنىڭ كۈچلۈك قارشىدا ئېھرام كىيگەندە ئوقۇيدىغان خاس ناماز يولغا قويۇلمىغان.